

13. CONCLUSIONS

13. CONCLUSIONS

Sobre el catàleg de paisatge com a instrument

El Catàleg de paisatge de les Comarques Centrals és un instrument amb un enorme potencial per a la planificació territorial. Estableix pautes, criteris i accions destinades a integrar el paisatge en el planejament territorial, urbanístic i sectorial; pot orientar futures cartes del paisatge; proporciona objectius de qualitat paisatgística i informació paisatgística útil en els processos d'avaluació ambiental de plans i programes, en els estudis d'impacte ambiental i en els estudis d'impacte i integració paisatgística i pot orientar iniciatives i projectes dels agents econòmics i socials. A més, pot servir de base per realitzar campanyes de sensibilització i educació.

El Catàleg orienta les polítiques paisatgístiques de les Comarques Centrals. A partir de la caracterització del paisatge duta a terme, el Catàleg defineix 12 objectius de qualitat paisatgística per al conjunt de les Comarques Centrals. També proposa un conjunt de criteris i accions que poden orientar tant els instruments de planificació territorial, urbanística i sectorial com els projectes d'actuació que afecten el territori o agents i administracions amb incidència sobre el paisatge, i contribuir així a l'assoliment dels 12 objectius de qualitat paisatgística. De la mateixa manera, per a cadascun dels 27 paisatges (unitats de paisatge) de les Comarques Centrals, també defineix un conjunt d'objectius de qualitat paisatgística i de criteris i accions orientats a la protecció, gestió i ordenació del paisatge. Cal destacar que els objectius de qualitat paisatgística i els criteris i accions que aquest Catàleg proposa van més enllà de demandes convencionals de creació de nous espais protegits o de tractament de determinats paisatges de manera aïllada: orienten per a una política paisatgística integradora, vàlida per a tots els indrets de les Comarques Centrals i que, per tant, pugui ajudar a l'assoliment del benestar individual i social de la població.

El Catàleg de paisatge de les Comarques Centrals incidirà directament en la planificació territorial i urbanística d'aquest àmbit. El Catàleg s'ha redactat posteriorment al Pla territorial parcial de les Comarques Centrals per part del Departament de Política Territorial i Obres Públiques (actual Departament de Territori i Sostenibilitat). S'aplica, per tant, sobre el mateix àmbit i ha aportat al Pla un conjunt d'objectius de qualitat i de propostes, de criteris i accions orientades a la protecció, gestió i ordenació del paisatge, i una base per a la definició de les directrius del paisatge que el Pla ha d'incorporar. D'aquesta manera, dona compliment al que preveu la Llei de protecció, gestió i ordenació del paisatge.

Durant el procés de participació ciutadana han intervingut més de 375 persones procedents de tots els àmbits: consells reguladors de denominacions d'origen (DO), entitats naturalistes, centres d'estudi,

cambres de comerç, institucions culturals, associacions empresarials, sindicats, plataformes territorials, tècnics de diversos nivells de l'administració pública, col·legis professionals, grups ecologistes i promotors privats, així com ciutadans a títol individual. En aquest procés s'han utilitzat diversos instruments de participació: cinc sessions informatives a Manresa, Manlleu, Igualada, Berga i Solsona; tres tallers amb agents a Igualada, Manresa i Vic amb la participació de 53 persones; entrevistes aprofundides a 38 agents del paisatge; i una consulta a través del web de l'Observatori del Paisatge (176 enquestes, amb 211 aportacions).

Sobre el Catàleg de paisatge de les Comarques Centrals

A les Comarques Centrals es distingeixen 27 unitats de paisatge (paisatges), que contribueixen a l'elevada riquesa i diversitat paisatgística de Catalunya, que té un total de 135 paisatges. Els 27 paisatges definits tenen una extensió mitjana de 20.785,5 ha i constitueixen les peces territorials bàsiques on aplicar polítiques de paisatge. Les 27 unitats de paisatge de les Comarques Centrals són: Alt Gaià, Alt Ter, Cabrerès-Puigsacalm, Cadí, Capçaleres del Llobregat, Cingles de Bertí i Gallifa, Conca d'Òdena, Conca Salina, Costers de la Segarra, Guillerics, Lluçanès, Moianès, Montseny, Montserrat, Rubió-Castellallat-Pinós, Pla de Bages, Pla de Montserrat, Plana de Vic, Replans del Berguedà, Replans del Solsonès, Ribera Salada, Sant Llorenç del Munt i l'Obac-El Cairat, Serrats de Sanaüja i Llanera, Serres d'Ancosa, Vall del Llobregós, Vall de Lord i Valls de l'Anoia.

Hi ha deu trets que defineixen principalment el caràcter paisatgístic de les Comarques Centrals. Són: el **conjunt d'altiplans separats per conques** (Replans del Berguedà, Replans del Solsonès, Lluçanès, Costers de la Segarra i Moianès); el **mosaic agroforestal**, boscos mixtos d'alzines i roures amb diferents tipus de pins, alternant amb camps de cereal, presents a bona part de la unitat; els **masos i construccions rurals**: masos (Replans del Berguedà, Replans del Solsonès, Moianès, Plana de Vic), cabanes de vinya, i tines (Pla de Bages, Moianès i Sant Llorenç del Munt); les **construccions defensives, castells i torres** (Conca Salina, Pla de Bages, Costers de la Segarra, Valls de l'Anoia i Plana de Vic); els **patrons d'assentament i nuclis de població singular** (nuclis de creixement lineal, nuclis en entorn agroforestal, nuclis de colònies industrials i nuclis de muntanya pirinenca); els **fons escènics configurats per les muntanyes emblemàtiques** (Montserrat, Sant Llorenç, Pedraforca, Port del Comte, Montseny, Cabrerès); el ric **patrimoni industrial i miner** (Capçaleres del Llobregat, Replans del Berguedà, Conca Salina, Plana de Vic); els **espais naturals emblemàtics** (Montseny, Montserrat, Cadí-Moixerò i Port del Comte); la **xarxa fluvial**, que estructura bona part del territori (els eixos vertebradors del Ter, el Llobregat, el Cardener i l'Anoia i la nombrosa xarxa de rieres, amb simbòlics naixements de rius, embassaments i salts d'aigua); i les **infraestructures**, entre les quals destaca l'A-2, l'Eix Transversal (C-25), que travessa d'est a oest, l'Eix del Llobregat (C-16), que va de sud a nord i una densa xarxa de carreteres secundàries i camins rurals.

Sobre els valors en el paisatge

La població de les Comarques Centrals reconeix la importància del paisatge d'aquest sector, com a element identitari i com a element imprescindible per garantir una bona qualitat de vida. Els paisatges més reconeguts socialment es troben a Capçaleres del Llobregat, Cabrerès-Puigsacalm, Montserrat, Guillerries i Montseny.

El Montseny, Montserrat o les Fonts del Llobregat són els paisatges i els elements amb més contingut simbòlic i identitari de les Comarques Centrals. Altres elements com ara murs de pedra seca, cabanes de vinya, tines (Mura), colònies industrials (Llobregat, Ter i Cardener), castells (Cardona, Súria, Balsareny, la Pobla de Claramunt), ermites, santuaris (Queralt, la Guàrdia, la Gleva, Lurdes de Prats) o determinats cims o cingleres, són referents de l'imaginari col·lectiu. La Seu de Manresa, la catedral de Solsona, la catedral de Vic i el monestir de Montserrat tenen un gran pes espiritual que supera els límits geogràfics de les Comarques Centrals.

Moltes muntanyes, cims i serres de les Comarques Centrals representen fons visuals de gran valor escènic. Pel seu paper de fons escènics visibles des de bona part del territori, esdevenen clarament identificables i són emblemàtics per a la població, com el Port del Comte, el Pedraforca, Penyes altes del Moixeró, Serra de Busa, Serra de Queralt, la Quar, el Collsacabra, la Tossa de Montbui, la Serra de Bellmunt, Sant Llorenç del Munt, el Montseny i Montserrat. D'altra banda, determinats cims o cingleres confereixen al paisatge una dimensió volumètrica particularment significativa, especialment els Cingles de Bertí, Tavertet, el Pedraforca o el Far, entre molts d'altres indrets.

El territori de les Comarques Centrals aplega un gran nombre d'elements puntuals que sovint formen part dels fons escènics o esdevenen fites clarament identificables, com són la Muntanya de sal de Cardona, el Montcau, Montserrat, els cingles de la serra de Busa i el Lord, els cingles de Tavertet, el Pedraforca, els turons de la plana ausetana, els serrats i costes de Torelló i les Fonts del Llobregat.

Els paisatges de l'aigua esdevenen elements de connexió i interacció entre els diversos entorns naturals i d'aquests amb les ciutats. Els principals exponentes són el Ter, el salt de Sallent, el salt de la Foradada, els embassaments de la Baells, Sau, Sant Ponç i Llosa del Cavall, la Séquia de Manresa, els canals industrials i les nombroses rescloses del Ter i el Llobregat. També són importants el sistema de rec, lligat a rieres de fons de vall, derivacions de rius, séquies o canals.

Les Comarques Centrals tenen àrees de valor paisatgístic reconegut per diverses figures de protecció, d'àmbit català i internacional. Un bon nombre d'espais es troben inclosos dins de la xarxa d'espais naturals protegits (com els Parcs naturals del Montseny, Sant Llorenç del Munt i l'Obac, Cadí-

Moixeró, i Muntanya de Montserrat; o el Paratge natural d'interès nacional del Massís del Pedraforca), a la Xarxa Natura 2000, a la xarxa d'espais d'interès geològic, o, fins i tot, a la Reserva de la Biosfera, com és el cas del Montseny. Finalment, malgrat no disposar d'una figura de protecció, cal destacar pel seu reconeixement internacional el Geoparc Mundial Unesco de la Catalunya Central.

Molts nuclis de població de les Comarques Centrals constitueixen patrons paisatgístics de gran interès, seu emplaçament en el territori, la seva dilatada història i la presència abundant d'elements patrimonials i identitari. Entre els **nuclis en entorn agroforestal** es troben les poblacions de La Coma, Castell de l'Areny, Sant Jaume de Frontanyà, Borredà, Viver i Serrateix, Oristà, Vidrà, La Molsosa, Can Bou, Prades, Fonollosa, Castellar de la Ribera, Folgueroles, Perafita, els Prats de rei i Castelltallat. Els **nuclis de creixement lineal** més important són Hostalets de Balenyà, Balsareny, Castellolí, el Bruc, Navàs, Guardiola de Berguedà, Collsuspina, Seva, Sant Fruitós de Bages, Calders i Jorba, han crescut tot seguint una via de comunicació i per altra banda, Monistrol de Calders, Puig-reig, Gironella i Súria, al voltant del riu. Una altra singularitat són els **nuclis de muntanya pirinenca**, com Castellar de n'Hug, Gósol, Saldes, Gisclareny, Cambrils (Odèn), Sant Llorenç de Morunys, Maçaners, l'Espà i Canalda. A banda cal fer esment de les **colònies industrials**, que constitueixen una autèntica singularitat. Les principals colònies tèxtils són L'Ametlla de Merola a Puig-reig, la Colònia de Cal Rosal, entre Berga, Avià i Olvan, Viladomiu a Gironella i la Colònia de Borgonyà a Sant Vicenç de Torelló. Entre les principals colònies mineres, destaquen la de La Botjosa a Sallent, Vilafruns a Balsareny, la colònia de les mines a Cardona.

A les Comarques Centrals hi ha espais agrícoles d'elevat valor. Són les extenses planes cerealístiques (Pla de Bages, Costers de la Segarra), conreus farratgers (Plana de Vic, Moianès) i petites zones d'horta (Pla de Bages, Conca Salina, Conca d'Òdena). En els marges dels camps de conreu, en fileres, de manera esparsa o aïllada apareixen fruiters de secà, com ametllers o figueres (Conca Salina, Pla de Bages, Montserrat, Valls de l'Anoia, Costers de la Segarra, Alt Gaià, Serres d'Ancosa). Un tret ben distintiu d'aquests paratges és l'alternança de clapes de bosc i de conreus herbacis, tot conformant bells mosaic agroforestals de gran valor ambiental i paisatgístic (Replans del Solsonès, Replans del Berguedà, Moianès i Lluçanès).

Els espais fabrils al llarg del riu Llobregat i Ter representen un valor cultural i patrimonial industrial i arquitectònic molt destacat, com a elements identitaris i a la vegada diferenciadors del paisatge. Configuren uns tipus de colònia que segueix clarament un patró concret: fàbrica, casa de l'amo, escola, església, economat, cases dels treballadors, plaça, hortes, resclosa i canal.

Les Comarques Centrals atresoren un extens patrimoni arquitectònic en relació amb l'antiga frontera de la «Marca Hispànica» (castells, torres de guaita, masies fortificades) i un patrimoni

arquitectònic romànic, lligat a la repoblació medieval del territori, de gran interès històric, social i simbòlic, alguns dels quals en molt bon estat de conservació. Cal esmentar el castell d'Argençola, castell de Balsareny, castell de Besora (Santa Maria de Besora), castell de Boixadors (Sant Pere Sallavinera), castell de Calders, castell de Cardona, castell de Castellar de la Ribera, castell de Castellfollit de Riubregós, castell de Castellvell de Solsona (Olius), castell de Claramunt, castell de Montesquiú, castell de Rubió, castell de Súria, castell d'Orpí, castell de Tona, torre de la Manresana (els Prats de Rei), entre molts d'altres. Pel que fa a esglésies i ermites són importants: ermita de Sant Segimon (Viladrau), ermita dels Munts (Sant Agustí de Lluçanès), església d'Artés, església de Castelladrall (Sant Mateu de Bages), església de Sant Feliu de Savassona (Tavèrnoles), església de Sant Jeroni (Marganell), Sant Joan de Fàbregues (Rupit i Pruit), Sant Pere de Màger (la Llacuna), Santa Maria de la Guàrdia (Sagàs), Santa Maria de la Tossa (Santa Margarida de Montbui), santuari de la Mare de Déu de Bellmunt (Sant Pere de Torelló), santuari de la Mare de Déu de Cabrera (Santa Maria de Corcó), santuari de la Mare de Déu de la Quar, santuari de la Mare de Déu de Pinós (Pinós), santuari de la Mare de Déu de Queralt (Berga), santuari de Lord (Sant Llorenç de Morunys), santuari de Lurdes (Prats de Lluçanès), etc. Els aplecs, romiatges i peregrinacions també són importants en aquestes terres, i mantenen viu un fort vincle social i espiritual amb el paisatge.

El patrimoni rural, històric i cultural a les Comarques Centrals és ric, divers i forma part de la identitat col·lectiva de moltes zones d'aquest territori: molins fariners (Lluçanès, Replans del Berguedà), molins paperers (Valls de l'Anoia), fargues (Capçaleres del Llobregat, Alt Ter). Camins ramaders, construccions de pedra seca, tines, etc. En conjunt signifiquen un llegat històric i cultural molt ric. Les fires ramaderes i els aplecs són també part important d'aquesta vinculació de la població amb el paisatge i una oportunitat de desenvolupament econòmic lligat a un turisme respectuós amb el paisatge.

Els paisatges representats en l'art de les Comarques Centrals han ajudat a difondre la imatge del paisatge tradicional rural de secà. Pintors com Ernest Descalç pare i Ernest Descalç fill han pintat els ocres i els tons terrosos dels camps, les feixes i la pedra seca, amb el perfil llunyà de muntanyes com Montserrat. Jacint Verdager ha lloat freqüentment aquestes terres, així com Miquel Martí i Pol o Joan Maragall.

Les Comarques Centrals s'identifiquen com un lloc especialment tranquil. Diverses valls es poden considerar tranquil·les perquè es troben separades dels principals eixos de circulació i del bullici: destaquen alguns punts de les Capçaleres del Llobregat, Lluçanès, Replans del Berguedà, Vall de Lord, Cadí i Replans del Solsonès.

A l'àmbit de les Comarques Centrals hi ha diversos enclavaments privilegiats per a l'observació, interpretació i educació en els valors del paisatge. Solen coincidir amb fites topogràfiques (serres,

puigs, colls, etc.), edificacions de caràcter religiós (ermites, santuaris, etc.), punts elevats dels nuclis urbans o fins i tot marges de carreteres de la xarxa viària secundària o local. Els principals miradors són Serra-seca, Tossal de la Creu de Codó, Mirador de Gresolet, Santuari de Bellmunt, Puig de la Força, Matagalls, Puigsagordi, Santuari dels Munts, Torre de la Manresana, Castell de Queralt, Tossa de Montbui, Sant Jeroni, Santuari de Lurdes, Santa Maria de la Guàrdia, Santuari de Queralt, Castellvell de Solsona, Castell de Cardona, Castell de Balsareny, Montcau, i Castell de Boixadors.

Les Comarques Centrals compten amb una xarxa d'itineraris paisatgístics motoritzats que permeten contemplar un ampli ventall dels paisatges de l'àmbit. Entre els quals es poden destacar els itineraris de l'Eix Transversal, des d'Espinelves a Pujalt (C-25); l'Eix del Llobregat, de Castellbell i el Vilar al túnel del Cadí (Guardiola de Berguedà; C-16); la Nacional II, de la Panadella (Montmaneu) al Bruc (A-2); l'Eix del Cardener, de Monistrol de Montserrat a Solsona (C-55); l'Eix del Congost, d'Aiguafreda a la Farga de Bebié (Montesquiú, les Lloses; C-17); la carretera de Moià, de Manresa a Vic (N-141c); la carretera de Valls, de Manresa a la Llacuna (C-37); l'Eix Prepirinenc, de Castellar de la Ribera a Borredà (C-26); i la carretera d'Olost, de Vic a Berga (C-154). **I itineraris a peu**, que permeten interactuar amb el paisatge i els seus valors. Són: GR-1 Sender Transversal, d'Alpens al coll del Vent (Odèn); GR-2 la Jonquera - Aiguafreda, del coll Sabastida (Rupit i Pruit) a Can Brull (Aiguafreda); GR-3 Sender Central de Catalunya, del castell de Milany (Vidrà) a Santes Creus del Bordell (Pinell de Solsonès); GR-4 Puigcerdà - Montserrat, de Comabella (Bagà) al monestir de Montserrat (Monistrol de Montserrat); GR-5 Sender dels Miradors, del molí de l'Adrobau (Montseny, el Brull) al Cafè (el Brull); GR-7 Andorra - Fredes, de coll de Port (Josa i Tuixén, la Coma i la Pedra) a Bellprat; GR-96 Camí Romeu a Montserrat (de Sant Miquel de Gonerres a Monistrol de Montserrat); GR-107 Camí dels Bons Homes, del santuari de Queralt (Berga) al coll de Pendís (Bellver de Cerdanya, Guardiola de Berguedà); GR-150 Entorn a la Serra del Cadí, del coll de Pal (Bagà) al coll de Mola (Gósol); GR-171 Santuari de Pinós - refugi del Caro, del santuari de Pinós (Pinós) a la Fita (Castellfollit de Riubregós); GR-172 Bellprat - refugi de la Mussara, de Bellprat al monestir de Montserrat (Monistrol de Montserrat); GR-176 Ruta de les Vint Ermites, circular pel rodal de Navàs i Puig-reig; GR-177 Ruta del Moianès, circular per tot l'àmbit del Moianès; GR-179 Sender dels Maquis, del santuari de Queralt (Berga) al monestir de Montserrat (Monistrol de Montserrat); GR-210 Ruta del Ter, de la Farga de Bebié (Montesquiú) al pantà de Sau (Vilanova de Sau); GR-241 Sender circular de Borredà.

El paisatge tradicional rural es complementa amb les explotacions mineres dels segle XIX i XX, i crea un paisatge variat i singular dins del context català. El variat turisme d'interior, el familiar, el cultural i el natural hi troba un gran potencial que invita a la descoberta i que permet una immersió històrica en el paisatge rural medieval i l'industrial del segle XIX.

En general, la gran diversitat de paisatges existents a les Comarques Centrals és una oportunitat d'importància estratègica per al turisme, en un moment en què la qualitat del paisatge és un dels elements més valorats per un segment cada vegada més ampli del mercat turístic.

Sobre el paisatge actual de les Comarques Centrals i les seves dinàmiques

Els usos del sòl predominants a les Comarques Centrals són el forestal i l'agrícola. El bosc i la resta de vegetació forestal ocupen un 70,73% de la superfície total. Els conreus s'estenen per un 26,37%, mentre que l'espai construït ocupa un 3,02% del total. La xarxa fluvial és important des del punt de vista qualitatiu, tot i que superficialment no abasta ni l'1% del territori; inclou quatre grans embassaments: la Llosa del Cavall, Sant Ponç, la Baells i Sau.

Les dinàmiques territorials de les Comarques Centrals mostren una certa tendència a l'estabilitat, així com un equilibri entre els diferents usos del sòl. Les dinàmiques més actives es localitzen a les zones periurbanes.

La massa forestal manté, pràcticament, l'ocupació en superfície. En canvi l'estructura i la biomassa dels boscos s'incrementa de forma notòria al reduir-se'n l'aprofitament. La superfície forestal, sense una gestió acurada, augmenta el risc d'incendi, tal i com ja va passar amb els incendis de la dècada de 1990.

Les pastures es troben en regressió, especialment a les zones d'alta muntanya, com a les Capçaleres del Llobregat i les Vall de Lord. La presència de bestiar pasturant en els prats és escassa. En els boscos clars i en camps en guaret de terres mitjanes es nota un increment de la cabana ramadera, com a conseqüència de canvis en l'establiment dels ramats (Replans del Berguedà, Replans del Solsonès, Conca Salina, Lluçanès).

Els camps de conreu mantenen la seva superfície de manera força constant, si més no respecte els darrers anys; únicament s'enregistren minves de superfície agrària en la rodalia dels nuclis urbans, com a conseqüència del creixement d'aquests. D'altra banda, s'estan revaloritzant els conreus de tipus mediterrani, com l'olivera o la vinya, que en determinats indrets gaudeix de cert prestigi, com és el cas de l'oli de Sant Fruitós. Tanmateix, s'estan recuperant zones d'horta fins ara abandonades, principalment vora les ribes del Cardener, el Llobregat i l'Aigua d'Ora.

Es produeix un cert creixement del sòl edificat, especialment en les proximitats dels nuclis urbans i les zones turístiques. Prop dels grans nuclis creixen equipaments culturals o esportius, zones comercials, industrials o logístiques. Les poblacions amb valor més turístic experimenten un lleuger creixement urbà, principalment en forma de segona residència. A les unitats més properes a l'Àrea Metropolitana de Barcelona s'observa un fort creixement que, en part, es destina a primera residència.

Les poblacions més grans de les Comarques Centrals presenten un fort creixement de les àrees periurbanes, que se situen a l'entrada dels nuclis urbans i que constitueixen zones industrials i comercials. El creixement urbà de les principals ciutats (Manresa, Igualada i Vic) presenta una certa tendència a la conurbació, que modifica figures, perfils i escenaris urbans tradicionals. En general es configuren continus urbanitzats formats per infraestructures i edificacions que uneixen nuclis urbans propers. En són un bon exemple les conurbacions de Manresa, Sant Fruitós i Santpedor, o Igualada, Vilanova del Camí i Santa Maria del Camí, per exemple.

Des de la dècada dels 70 i 80 del segle XX, les urbanitzacions han experimentat un procés de gènesi i creixement més o menys continuat a les Comarques Centrals. Després de les primeres grans urbanitzacions ubicades a l'entorn de les Valls de l'Anoia i destinades a segones residències, aquest fenomen urbanístic s'intensificà arreu del territori. Proliferen al voltant de Manresa, Vic, Igualada i pobles més petits de la seva rodalia com Santa Margarida de Montbui, Manlleu, etc. Actualment aquestes urbanitzacions tendeixen a convertir-se en primeres residències. En el cas de les urbanitzacions d'alta muntanya, a les Comarques Centrals, són escasses, tot i l'existència d'algun exemple com al Port del Comte, lligada a les pistes d'esquí i que no ha exhaurit el sòl disponible.

Les colònies industrials, de la vora del Llobregat i del Ter estan transformant els seus usos. El Parc Fluvial del Llobregat ha ajudat a promocionar aquests espais des d'un punt de vista turístic, i també com a ocupació de segona residència. Els indrets miners que no es troben en explotació, com les mines de Fígols, també s'estan transformant en espais lúdics i culturals. Moltes vivendes tradicionals s'estan restaurant, tant per usos residencials de segona o tercera residència, com per usos terciaris; aquest fet també comporta canvis en el paisatge, tant per les innovacions que introdueix com per les dinàmiques que genera.

Sobre els paisatges que, per la seva singularitat, heterogeneïtat o complexitat en la seva gestió requereixen una atenció especial

El paisatge de l'**Eix Transversal** està conformat per escenaris rurals amb masses boscoses i un mosaic agroforestal però, també, pels escenaris urbans i periurbans de Manresa i Vic. Des de la carretera es veuen fronts urbans, nuclis conformant fons escènics, fronts i cobertes de naus industrials, nombroses construccions aïllades i àmplies panoràmiques de camps amb la muntanya de Montserrat al fons o bé turons testimoni. Les dinàmiques de transformació han comportat la visió d'alguns fronts urbans que fins ara eren la façana del darrera, el creixement urbanístic de Manresa i Vic i d'alguns petits nuclis i, finalment, l'aparició d'espais segregats que accentua l'efecte barrera. Les mesures que es proposen són la d'ordenar els espais segregats, integrar les noves

façanes del davant, augmentar la lectura del mosaic agroforestal així com la de potenciar la capacitat de comunicació de l'eix.

El paisatge de les **colònies industrials i les fàbriques de riu del Llobregat i del Ter** inclou dues àrees, que es caracteritzen per uns escenaris urbans i periurbans, es corresponen bàsicament amb el tram del riu Llobregat que travessa les terres elevades i planes del Berguedà i amb el tram del riu Ter que drena les terres planes de Vic. Les dinàmiques de transformació comporten la banalització de les entrades als nuclis i de les extensions urbanes però, també, l'aparició d'espais intersticials per l'efecte barrera de les vies de comunicació així com la pèrdua progressiva de l'activitat industrial a les colònies industrials que es converteixen en llocs infrautilitzats amb el consegüent abandó de molts espais i estructures amb valor històric. Entre les principals mesures es proposa preservar els valors naturals dels entorns fluvials, conservar la imatge dels assentaments urbans, millorar la condició de les xarxes viàries i ferroviàries com a miradors, assegurar la connectivitat transversal i revaloritzar i reutilitzar les colònies industrials.

El paisatge dels **mosaics agroforestals del Berguedà i el Solsonès** es caracteritza, a excepció de les àrees urbanes de Berga i Solsona, pels escenaris rurals. Les dinàmiques evolutives d'aquests escenaris comporta en moltes zones un augment de la massa boscosa, en d'altres la progressiva homogeneïtzació dels dos tipus de mosaics agroforestals i, alhora, un abandó de moltes masies però, també, la reconstrucció o rehabilitació d'altres per a usos nous. En conseqüència es proposa gestionar de manera sostenible dels boscos, potenciar la ramaderia extensiva, identificar i reconèixer els espais i productes agraris del lloc, dotar de qualitat els espais del front edificat de les extensions urbanes, integrar en el lloc les construccions aïllades i, finalment, valorar les infraestructures lineals de mobilitat com a elements de coneixement del paisatge.

Sobre els objectius de qualitat paisatgística de les Comarques Centrals

Els objectius de qualitat paisatgística formulats per a les Comarques Centrals són els següents:

1. Uns assentaments urbans amb un creixement ordenat, respectuós amb la seva singularitat, amb perímetres nítids, dimensionats d'acord amb les necessitats reals i que no comprometi els valors del paisatge dels espais circumdants, amb unes entrades als nuclis urbans ordenades i projectades en relació amb el paisatge i amb les característiques del relleu general.
2. Unes infraestructures lineals (xarxa viària i ferroviària, línies elèctriques, etc.) i de telecomunicacions integrades en el paisatge i que millorin la interconnexió del territori sense comprometre la continuïtat paisatgística.

3. Unes àrees especialitzades d'ús industrial, logístic, comercial, d'oci o d'altres usos terciaris, ubicades en zones visuals no preferents o notòries i dissenyades o redissenyades tenint en compte la integració en l'entorn, els tractaments de façana i les tipologies constructives, i que respectin els espais identitaris i patrimonials dels indrets on s'ubiquen.
4. Uns paisatges miners d'extracció de sal i carbó gestionats adequadament fent compatible la seva producció industrial amb la seva funció pedagògica i d'espai freqüentat pel turisme (Súria, Balsareny, Cardona, Fígols, etc.).
5. Un paisatge fabril de colònies tèxtils situades principalment al llarg dels rius Llobregat i Ter, amb un sistema de canals i infraestructures hidràuliques preservat com a element configurador i estructurant del paisatge.
6. Uns paisatges fluvials, principalment del Ter, Llobregat i Anoia ben conservats que potenciïn el seu paper de connectors paisatgístics i d'espais d'oci i gaudi.
7. Un sistema d'urbanitzacions ordenat i integrat en el paisatge, de manera que es minimitzi el seu impacte visual i es valori la seva imatge.
8. Un patrimoni arquitectònic en relació amb l'antiga frontera de la «Marca Hispànica» (castells, torres de guaita, masies fortificades) i un patrimoni arquitectònic romànic, lligat a la repoblació medieval del territori de les Comarques Centrals, posat en valor pels seus valors estètics, històrics i identitaris.
9. Uns paisatges naturals ben conservats, amb qualitat paisatgística, viables ecològicament i que compaginin l'activitat agropecuària, l'extracció de recursos naturals i l'ús turístic i de gaudi.
10. Un paisatge agroforestal preservat i ben gestionat, que mantingui a cada lloc la diversitat d'elements que el caracteritzen (masies, coberts, cabanyes, murs i construccions de pedra seca, etc.) i el doten d'identitat pròpia, preservant la distribució en mosaic i garantint el bon encaix de les noves construccions i infraestructures.
11. Un sistema d'itineraris i miradors que subratllin les panoràmiques més rellevants i permetin descobrir i interactuar amb la diversitat i els matisos dels paisatges de les Comarques Centrals.
12. Unes fites i fons escènics preservats i revalorats que es mantinguin com a referents visuals i identitaris de qualitat, així com unes singularitats geomorfològiques preservades com a elements configuradors i emblemàtics del paisatge.

